

Danskerne dømmes (Station 2)

TV2, 2011, 39 min.

12.15 inde i udsendelsen begynder indslaget omkring "Danskerne dømmes".

Billederne i denne vejledning er fra tv-udsendelsen.

6 ud af 10 danskere mener der bliver dømt for mildt. Men hvordan ser det egentligt ud hvis man udvælger 27 personer, som afspejler befolkningen og lader dem dømme i en konkret retssag. Her følger vi en person som er dømt skyldig i at sælge flere kilo narkotika. Her får man hans udlægning af sagen. Man hører forsvareren og anklageren udtale sig. Derudover får man sagen forklaret.

De forskellige personer udtaler sig omkring straf og senere skal de selv vurdere, hvad straffen skal være i den konkrete sag. Udfaldet af eksperimentet viser umiddelbart overraskende, at forsøgspersonerne faktisk ville dømme mildere, end en domstol i virkeligheden gjorde i den konkrete sag. Men rent faktisk er det ganske normalt at man dømmes mildere end domstolene, samtidig med at man ønsker strengere straffen.

Indslaget slutter 32.30, udsendelsen rummer desuden historien om jagten på en barnemorder, samt "på patrulje".

Fælles Mål

FORMÅL:

- Undervisningen skal medvirke til, at eleverne udvikler kompetencer, kritisk sans og et personligt tilegnet værdigrundlag, der gør det muligt for dem, at deltage kvalificeret og engageret i samfundsudviklingen.
- Undervisningen skal bidrage til, at eleverne kender og i praksis respekterer samfundets demokratiske spilleregler og grundværdier.

SLUTMÅL:

- Reflektere over retsstatens betydning for demokratiet.
- Reflektere over betydningen af egne og andres rettigheder og pligter i et demokratisk samfund.
- Fremskaffe og anvende statistik og anden empiri i behandlingen af samfundsmæssige problemstillinger, blandt andet gennem egne observationer og spørgemetoder.

Tema: Domstole og strafudmåling

Titel: Danskerne dømmes, 39 min.

Fag: Samfundsfag

Vejledning

Målgruppe: 8. og 9.

Lærer/elev

- Indgå sagligt i en demokratisk debat om samfundsmæssige problemstillinger og løsningsmuligheder.

TRINMÅL EFTER 9. KL.:

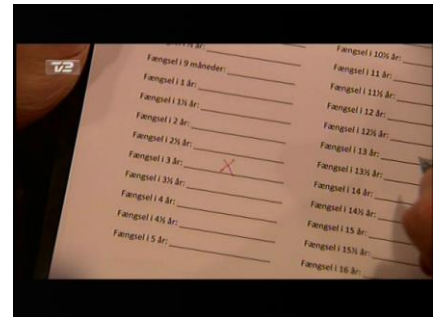
- Gøre rede for ideen om retsstaten og borgerens retssikkerhed og diskutere betydningen af borgerens retssikkerhed i et demokrati.

LÆSEPLAN:

- "Som en central del af undervisningen sættes fokus på borgeren i det demokratiske politiske system, herunder de rettigheder og pligter, borgeren i Danmark har, og betydningen af borgerens retssikkerhed i et demokrati."

ANDET:

- Se desuden forslag til undervisning i faghæftet side 42.

Ideer til undervisningen

Formål

Formålet med undervisning i og omkring udsendelsen er at gøre eleverne bevidste omkring hvordan vores samfund håndterer strafudmåling, herunder hvordan en passende strafudmåling opfattes. Samt hvordan domstolene er organiseret og hvordan en retssag foregår.

Forslag til undervisningsforløb:

Tidsramme:

Selve udsendelsen og arbejdet med denne: ca.2 – 6 timer

Emnet bredt mere ud, med brug af nogle af de supplerende materialer: 6 – 10 timer

Undervisningsforløb

TEMA: Straf, strafflængde og retsfølelse:

HVORFOR?!: Undersøgelser viser at der er et misforhold mellem befolkningens retsfølelse og deres retsfornuft, dette giver sig til udtryk i at de fleste umiddelbart giver udtryk for at de gerne ser straffeniveauet sættes op i forhold til gældende praksis. Men i virkeligheden vil de fleste faktisk dømme mildere i konkrete tilfælde en domstolene gør i praksis.

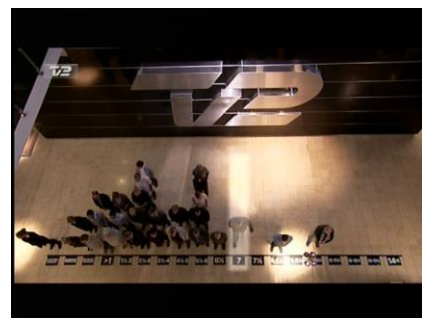

Det er oplagt at udnytte muligheden for at vise eleverne det meste af udsendelsen og så lade eleverne prøve at stille sig op på en lignende linje i forhold til hvad de mener strafudmålingen er.

Derudover kan man arbejde med at undersøge andre strafammer, samt diskuterer om strafudmålingen er rimelig. Det vil også være relevant at lave en undersøgelse, hvor eleverne spørger en række personer omkring strafudmåling og ser det i forhold til den undersøgelse, som viser hvordan man mener man bør dømme i forhold til domstolenes domme.

ØVELSE 1- Vurder straf ud fra udsendelse:

- Se udsendelse indtil 27.45, lad eleverne svare på skema og lav linje på gulvet– se bilag 1 og eleverne stiller sig op.
- Udsendelsen ses færdigt.
- Diskuter strafflængden og diskuter eventuel forskelle i klassens vurderinger.

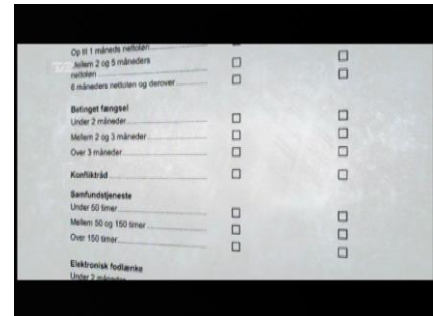
ØVELSE 2 - Vurder straf i forhold til udvalgte sager:

- Eleverne udfylder deres vurdering ud for sagerne – se bilag 2 samt Flemming Balvigs (FB's) rapport (se supplerende materialer) side 14-15, hvor man kan se, hvad henholdsvis et dommerpanel og et repræsentativt udsnit af befolkningen mener.

- Med fordel kan man evt. have gennemgået begreberne omkring de forskellige sager inden - se FB's rapport side 36 -39., samt begreberne omkring straf i "*Vi besøger retten*" (se supplerende materialer).
- Diskuter de forskellige forbrydelser i forhold til hinanden. Er der rimelighed i det? Er det overraskende?

ØVELSE 3 - Vurder straf og strafflængde ud fra konkrete cases:

- Eleverne udfylder spørgeskemaer med cases – se FB's rapport s. 165 -200
- Der laves statistik i klassen og sammenligner med øvelse 2.
- Alternativt laver eleverne en undersøgelse og lader andre udfylde spørgeskemaer.

Cykl 11 måneders retsforfølgelse
 Alene 2 og 5 måneders retsforfølgelse
 6 måneders retsforfølgelse og derefter
 Betinget fængsel
 Under 2 måneder
 Mellem 2 og 3 måneder
 Over 3 måneder
 Konfliktløs
 Samfundstjeneste
 Under 50 timer
 Mellem 50 og 150 timer
 Over 150 timer
 Elektronisk fodlænke
 Under 2 måneder

ØVELSE 4: - Straffer vi rigtigt?

- Gruppearbejde:
- Diskuter i grupper, hvorfor man straffer i et samfund. Hver gruppe kommer med 3 - 5 bud på skrift. Der samtales i plenum omkring udsagnene.
- Diskuter i grupper, hvordan man kan straffe mere hensigtsmæssigt. Hver gruppe kommer med mindst 4 bud.
- Læs artiklen "*Fremtidens straffe*" og sammenlign med klassens udsagn. Alternativt læses artiklen først.

EKSTRATEMA: Hvordan fungerer domstolene og retssager?

HVORFOR?! Fordi domstolene er det tredje ben i den demokratiske 3-delning af magten i Danmark, derfor er det væsentligt at vide, hvordan domstolene er organiseret, samt hvordan en retssag egentlig finder sted.

- Arbejd med bogen "*Vi besøger retten*". – fokuspunkter:
  - Få kategoriseret byret, landsret og højesteret.
  - Straffeattest.
  - Begreber
- Arbejd med bogen "*Straffebogen*"
  - Arbejd enten i grupper eller fælles i klassen med udvalgte retssager. Brug den nye viden fra ovenstående tema til at vurdere straffen.

Tema: Domstole og strafudmåling
Titel: Danskerne dømmes, 39 min.

Fag: Samfundsfag
Vejledning

Målgruppe: 8. og 9.
Lærer/elev

Supplerende Materialer

Nedenstående forslag til boglige materialer kan evt. lånes på dit lokale CFU.

Primære materialer – anvendt i undervisningsforløb:

Flemming Balvig (FB) s rapport: "*Danskeres retsfølelse og retsfornuft – et forspil*", august 2010, Det juridiske Fakultet KU. - http://nyheder.ku.dk/alle_nyheder/2010/2010.8/danskerne_faengselsstraffe/pdf/

Helle Lokdam's artikel: "*Fremtidens straffe*", s. 4-7 i Retspolitik, sommer 2007
<http://www.retspolitik.dk/wp-content/uploads/2008/07/retspolitik-07-sommer.pdf>

Opdrup, Ingrid: "Vi besøger retten", ForlagetEpsilon.dk, 2010.

Witte, Mikael: "Straffebogen", CDR Forlag, 2006.

Sekundære materialer

En undersøgelse af politielever og journaliststuderendes holdning til straf:

[http://www.justitsministeriet.dk/fileadmin/downloads/Forskning_og_dokumentation/Forskningspulje/\(ny\).pdf](http://www.justitsministeriet.dk/fileadmin/downloads/Forskning_og_dokumentation/Forskningspulje/(ny).pdf)

Strafudmåling til unge under 18 år: <http://www.finfo.dk/samliv-og-familie-da/unge-og-loven/sanktioner-og-straf>

Relevante hjemmesider:

Danmarks statistik: www.dst.dk

Domstolene: www.domstol.dk

Love mm. www.jm.dk

Hvordan afsoner man, regler og vejledninger: www.kriminalforsorgen.dk

Det kriminalpræventive råd: www.dkr.dk

Forening for volds ofre: www.voldsofre.dk

Politiets hjemmeside: www.politiet.dk

Retspolitisk forening: www.retspolitik.dk

Socialministeriet: www.sm.dk

SSP-samarbejdet: www.ssp-samraadet.dk

Folketinget, domstolene og grundloven: www.ft.dk

BILAG 1: Linje over udmåling af straf – til den enkelte elev og linje på gulv:

STRAF:	Jeg vil dømme følgende (sæt kryds):
Samfundstjeneste	
Bøde	
Betinget fængsel	
Op til 1 års fængsel	
1½ - 2 års fængsel	
2½ - 3 års fængsel	
3½ - 4 års fængsel	
4½ - 5 års fængsel	
5½ - 6 års fængsel	
6½ års fængsel	
7 års fængsel	
7½ års fængsel	
8 – 8½ års fængsel	
9 – 9½ års fængsel	
10 – 10½ års fængsel	
11 – 11½ års fængsel	
12 – 12½ års fængsel	
13 – 13½ års fængsel	
14 års fængsel eller mere	

Samfundstjeneste

Bøde

Betinget fængsel

Op til 1 års fængsel

1½ - 2 års fængsel

2½ - 3 års fængsel

3½ - 4 års fængsel

4½ - 5 års fængsel

5½ - 6 års fængsel

6½ års fængsel

7 års fængsel

7½ års fængsel

8 – 8½ års fængsel

9 – 9½ års fængsel

10 – 10½ års fængsel

11 – 11½ års fængsel

12 – 12½ års fængsel

13 – 13½ års fængsel

14 års fængsel eller mere

BILAG 2: Skema over udvalgte sager:

SAG	MIT FORSLAG	DOMMERPANELS	BEFOLKNINGENS
Trafikvold			
Partnervold			
Myndighedsvold			
Simpel gadevold			
Narkotikasalg			
Hensynsløs kørsel			
Uagtsomt manddrab			
Alvorligt gadevold			
Voldtægt			
Røveri			
Narkotikasmugling			
Pædofili			
Økonomisk kriminalitet			